

Region Gotlands kulturgaranti

Fastställt av regionstyrelsen
Framtagen av regionstyrelseförvaltningen
Datum 2026-02-25
Gäller 2027-2037
Ärendenr RS 2026/67
Version [1.0]

Region Gotlands kulturgaranti

Innehåll

Region Gotlands kulturgaranti 1

1. Syfte och utgångspunkt 2

2. Struktur 2

3. Garanterad tillgång 3

3.1 Omfattning 3

3.1.1 Förskola 3

3.1.2 Grundskola 3

3.1.3 Gymnasium 3

3.2 Innehåll och ram 3

3.3 Ansvar 4

4. Genomförande och samordning 4

4.1 Samordningsfunktion 4

4.2 Planering 4

4.3 Logistik och praktiska förutsättningar 4

4.4 Ansvar 5

5. Innehåll, kapacitet och utveckling 5

5.1 Kulturutbud 5

5.2 Utveckling 5

5.3 Ansvar 6

6. Uppföljning 6

6.1 Ansvar 6

7. Sammanfattning 7

8. * Definition av *professionell kultur* inom kulturgarantin 7

8.1 Huvuddefinition 7

8.2 Förtydligande kriterier 7

1. Syfte och utgångspunkt

Region Gotlands kulturgaranti ska säkerställa att alla barn och unga i Region Gotlands förskolor, grundskolor och gymnasieskolor, oavsett bostadsort eller organisatoriska förutsättningar, får regelbundna, planerade och likvärdiga möten med professionell kultur* under sin skoltid. Kulturgarantin anger gemensam struktur, principer och ansvar för Region Gotlands arbete med professionell kultur i skolan.

Kulturgarantin ska:

- tillgodose barns och elevers rätt till kultur
- stärka förutsättningarna för barn och elever att möta kultur
- stärka barns och elevers tillgång till kultur
- bidra till bildning, delaktighet och inspiration
- skapa långsiktiga och hållbara strukturer för samverkan mellan utbildningsverksamheter och kulturliv
- vara integrerad i utbildningsverksamheternas vardag och planering

Barn och elever är kulturgarantins centrum, och garantin utformas utifrån deras långsiktiga tillgång till professionell kultur.

2. Struktur

Kulturgarantin utgör ett sammanhållet system bestående av flera ömsesidigt beroende delar, som tillsammans skapar förutsättningar för barns och elevers långsiktiga och likvärdiga tillgång till professionell kultur under sin tid i förskola och skola. Kulturgarantin omfattar följande delar:

- 1. Garanterad tillgång**
  - anger den gemensamma och likvärdiga garanterade tillgången av professionella kulturaktiviteter som varje barn och elev ska erbjudas under sin tid i förskola och skola.
- 2. Genomförande och samordning**
  - omfattar de strukturer, funktioner och arbetssätt som krävs för att den garanterade tillgången ska kunna planeras, genomföras och följas upp i praktiken.
- 3. Innehåll, kapacitet och utveckling**
  - avser det samlade professionella kulturutbudet, dess bredd och kvalitet samt förutsättningar för långsiktig utveckling över tid.

Den garanterade tillgången förutsätter fungerande samordning och genomförande, som i sin tur är beroende av ett professionellt kulturutbud med tillräcklig kapacitet och kvalitet. Samtidigt kräver ett långsiktigt och utvecklingsbart kulturutbud stabil efterfrågan, planering och uppföljning.

3. Garanterad tillgång

Den garanterade tillgången anger den grundläggande och likvärdiga tillgång till professionella kulturaktiviteter som Region Gotland åtar sig att varje barn och elev ska erbjudas under sin tid i förskola och skola. Med kulturaktiviteter avses här konkreta former för de kulturmöten med professionell kultur som kulturgarantin syftar till att möjliggöra.

3.1 Omfattning

Den garanterade tillgången differentieras utifrån skolformernas pedagogiska och organisatoriska förutsättningar, med målsättningen att säkerställa kvalitet, likvärdighet och långsiktig hållbarhet.

3.1.1 Förskola

Varje förskoleenhet ska erbjudas minst en professionell kulturaktivitet per läsår. Aktiviteten ska i huvudsak vara uppsökande och anpassad till förskolans pedagogiska kontext.

3.1.2 Grundskola

Varje elev ska erbjudas minst två professionella kulturaktiviteter per läsår under sin grundskoletid.

3.1.3 Gymnasium

Varje elev ska erbjudas minst en professionell kulturaktivitet per läsår under sin gymnasietid.

Den garanterade tillgången planeras och genomförs i huvudsak på gruppnivå (förskoleenhet, klass eller program) och följs upp på övergripande nivå.

Den garanterade tillgången utgör en gemensam bas och ska inte begränsa verksamheternas möjligheter att erbjuda fler professionella kulturaktiviteter.

3.2 Innehåll och ram

Kulturaktiviteten ska genomföras av professionella kulturaktörer.
Kulturaktiviteten kan ske:

- på skolan
- på kulturinstitution
- i annan relevant miljö

Under sin tid i förskola och skola ska barn och elever möta:

- scenkonst (teater, dans, cirkus)
- musik
- film
- litteratur
- bild och form

- kulturarv och kulturmiljö
- slöjd och konsthantverk
- science center
- eget skapande i möte med professionell kultur

Fördelningen av konstformer sker stadievis, inte årsvis, och utformas av varje skola inom ramen för garantin. Vid beviljade statliga medel ingår exempelvis Skapande skola i Kulturgarantin och kan då räknas i den garanterade tillgången.

3.3 Ansvar

- Region Gotland ansvarar för att de organisatoriska och ekonomiska förutsättningarna finns för att kulturgarantin ska kunna uppfyllas

4. Genomförande och samordning

Denna del av kulturgarantin omfattar de strukturer som krävs för att garantin ska fungera i praktiken i förskola, skola och gymnasium.

4.1 Samordningsfunktion

Kulturgarantin ska stödjas av en samordningsfunktion med uppdrag att:

- samordna kulturutbud och skolornas behov
- stödja bokning, planering och logistik
- bidra till långsiktig framförhållning
- vara kontaktpunkt mellan skola och kulturaktörer
- bidra till uppföljning och utvärdering

Samordningen ska stödja både:

- kulturinitierade erbjudanden
- skolinitierade val inom ramen för garantin

4.2 Planering

- Kulturgarantin ska bygga på tydlig planering.
- Kulturaktörer och skolor ska ges möjlighet till planering med god framförhållning.
- Planeringsdialog ska ske regelbundet mellan skola och kultur.

4.3 Logistik och praktiska förutsättningar

Genomförandet ska ta hänsyn till:

- transporter
- schemaläggning
- lokaler
- geografiska förutsättningar

4.4 Ansvar

- Kulturenheten, regionstyrelseförvaltningen, har huvudansvar för samordningen i samarbete med utbildnings- och arbetslivsförvaltningen.
- Skolhuvudman och rektorer ansvarar för planering, genomförande och uppföljning i skolans vardag, utifrån lokala förutsättningar. Rektorer ansvarar för bedömningen av om en kulturaktivitet uppfyller kulturgarantins kriterier. Stöd till bedömning finns att få genom definitionen av professionell kultur* och samordnaren på Kulturenheten.

5. Innehåll, kapacitet och utveckling

Den tredje delen av kulturgarantin omfattar det kulturutbud som skolor kan ta del av inom ramen för kulturgarantin.

5.1 Kulturutbud

Kulturgarantin ska vila på ett brett och professionellt kulturutbud, bestående av:

- regionala kulturinstitutioner
- fria professionella kulturaktörer
- andra relevanta kulturverksamheter
- skapande skola aktiviteter (vid beviljade medel)

Utbudet ska spegla olika konstformer, uttryck och format. Kulturutbudsplattformen är ett stöd för planering och samordning. Kulturaktiviteter som uppfyller kriterierna för professionell kultur kan räknas inom kulturgarantin även om de inte är publicerade på plattformen.

5.2 Utveckling

- Kulturgarantin ska vara ett utvecklingsbart system.
- Dialog, uppföljning och erfarenhetsutbyte mellan skola och kultur ska vara en del av arbetet.
- Modellen ska kunna justeras över tid utifrån behov och erfarenheter.

5.3 Ansvar

- Kulturinstitutioner och professionella kulturaktörer ansvarar för att tillhandahålla ett varierat och kvalitativt kulturutbud.

6. Uppföljning

Kulturgarantin ska följas upp på övergripande nivå. Uppföljningen syftar till att:

- identifiera utvecklingsbehov
- synliggöra strukturella hinder
- skapa underlag för dialog mellan utbildningsverksamheter, kultur och politisk nivå

Uppföljningen sker på den nivå där kulturaktiviteten genomförs (förskoleenhet, klass eller undervisningsgrupp) och avser att bedöma om den garanterade tillgången har erbjudits enligt fastställd omfattning.

Uppföljningen ska utformas som ett stödjande och utvecklingsinriktat verktyg, med fokus på kulturgarantins långsiktiga kvalitet och hållbarhet. Den är inte individbaserad och syftar inte till att följa enskilda barns eller elevers närvaro, utan till att säkerställa att strukturen fungerar som avsett.

Uppföljningen ska särskilt beakta i vilken utsträckning Skapande skola bidrar till bredd och variation, och inte ersätter annan professionell kultur.

Uppföljningen ska fokusera på:

- genomförandegrad
- likvärdighet (tex geografisk)
- konstformer
- kvalitet
- barn- och elevperspektiv

6.1 Ansvar

- Uppföljningen samordnas av kvalitetscontroller på utbildnings- och arbetslivsförvaltningen.
- Skolhuvudman och rektor ansvarar för att rapportera genomförande per förskoleenhet, klass eller undervisningsgrupp.
- Kulturenhetens samordnare på regionstyrelseförvaltningen ansvarar för att analysera och kommunicera uppföljningen samt vidta förbättringsåtgärder.

7. Sammanfattning

Kulturgaranti för Gotland är ett sammanhållet system som:

- säkerställer alla barns och elevers rätt till kultur
- stärker likvärdighet och kvalitet
- möjliggör lokal anpassning inom gemensamma ramar
- bygger på samverkan, samordning och långsiktig planering

Modellen kombinerar ett tydligt åtagande med flexibilitet och utvecklingsmöjlighet.

8. * Definition av *professionell kultur* inom kulturgarantin

8.1 Huvuddefinition

Med *professionell kultur* avses kulturverksamhet, kulturupplevelser eller kulturaktiviteter som genomförs av yrkesverksamma kulturaktörer eller kulturinstitutioner, där den konstnärliga eller kulturella gestaltningen är ett bärande inslag och där verksamheten vilar på dokumenterad yrkeskompetens, konstnärlig erfarenhet eller institutionellt uppdrag.

8.2 Förtydligande kriterier

Bedömningen av vad som utgör professionell kultur ska göras sammantaget, utifrån innehåll, aktör och sammanhang, och med stöd av flera av följande kriterier. Alla kriterier behöver inte vara uppfyllda. Bedömningen ska göras sammantaget, i relation till kvalitet, sammanhang och syfte.

- genomförs av en yrkesverksam kulturaktör, kulturinstitution eller professionell kulturverksamhet
- aktören har konstnärlig eller kulturell kompetens som huvudsaklig verksamhet eller yrke
- aktiviteten har ett gestaltande, konstnärligt eller kulturförmedlande syfte, inte enbart informativt eller undervisande
- verksamheten genomförs i en kulturell kontext, exempelvis på skola, kulturinstitution eller annan relevant kulturmiljö
- aktiviteten ingår i eller kan relateras till ett professionellt kulturutbud regionalt, lokalt eller nationellt

Syftet med definitionen är att säkerställa kvalitet och likvärdighet, utan att begränsa skolors möjligheter att arbeta brett och kreativt med kultur.

Viktigt tillägg: Definitionen av professionell kultur ska inte tolkas som en fullständig eller statisk avgränsning. Bedömningen görs sammantaget och med hänsyn till sammanhang, innehåll och syfte, med elevens kulturupplevelse i centrum.